

Tekst ustawy przyjęty przez Senat bez poprawek

U S T A W A

z dnia 26 stycznia 2018 r.

o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawy o grobach i cmentarzach wojennych, ustawy o muzeach oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary

Art. 1. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1:
 - a) w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:
 - „a) popełnionych na osobach narodowości polskiej lub obywatelach polskich innych narodowości w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r.:
 - zbrodni nazistowskich,
 - zbrodni komunistycznych,
 - zbrodni ukraińskich nacjonalistów i członków ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką,
 - innych przestępstw stanowiących zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne,”
 - b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
 - „2a) ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego;”;
- 2) po art. 2 dodaje się art. 2a w brzmieniu:
 - „Art. 2a. Zbrodniami ukraińskich nacjonalistów i członków ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką, w rozumieniu ustawy, są czyny popełnione przez ukraińskich nacjonalistów w latach 1925–1950, polegające na stosowaniu przemocy, terroru lub innych form naruszania praw człowieka wobec jednostek lub grup ludności. Zbrodnią ukraińskich nacjonalistów

i członków ukraińskich formacji kolaborujących z Trzecią Rzeszą Niemiecką jest również udział w eksterminacji ludności żydowskiej oraz ludobójstwie na obywatelach II Rzeczypospolitej na terenach Wołynia i Małopolski Wschodniej.”;

- 3) art. 45a otrzymuje brzmienie:

„Art. 45a. Prokurator oddziałowej komisji wszczyna śledztwa w sprawach o przestępstwa określone w art. 54–55a.”;

- 4) uchyla się art. 53n;

- 5) po rozdziale 6b dodaje się rozdział 6c w brzmieniu:

„Rozdział 6c

Ochrona dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego

Art. 53o. Do ochrony dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej i Narodu Polskiego odpowiednie zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459, 933 i 1132) o ochronie dóbr osobistych. Powództwo o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu Polskiego może wytoczyć organizacja pozarządowa w zakresie swoich zadań statutowych. Odszkodowanie lub zadośćuczynienie przysługują Skarbowi Państwa.

Art. 53p. Powództwo o ochronę dobrego imienia Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodu Polskiego może wytoczyć również Instytut Pamięci Narodowej. W sprawach tych Instytut Pamięci Narodowej ma zdolność sądową.

Art. 53q. Przepisy art. 53o i art. 53p mają zastosowanie niezależnie od tego, jakie prawo jest właściwe.”;

- 6) po art. 55 dodaje się art. 55a i art. 55b w brzmieniu:

„Art. 55a. 1. Kto publicznie i wbrew faktom przypisuje Narodowi Polskiemu lub Państwu Polskiemu odpowiedzialność lub współodpowiedzialność za popełnione przez III Rzeszę Niemiecką zbrodnie nazistowskie określone w art. 6 Karty Międzynarodowego Trybunału Wojskowego załączonej do Porozumienia międzynarodowego w przedmiocie ścigania i karania głównych przestępców wojennych Osi Europejskiej, podpisanego w Londynie dnia 8 sierpnia 1945 r. (Dz. U. z 1947 r. poz. 367), lub za inne przestępstwa stanowiące zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości lub zbrodnie wojenne lub w inny sposób rażąco pomniejsza odpowiedzialność rzeczywistych sprawców tych zbrodni, podlega grzywnie lub karze pozbawienia wolności do lat 3. Wyrok jest podawany do publicznej wiadomości.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa nieumyślnie, podlega grzywnie lub karze ograniczenia wolności.

3. Nie popełnia przestępstwa sprawca czynu zabronionego określonego w ust. 1 i 2, jeżeli dopuścił się tego czynu w ramach działalności artystycznej lub naukowej.

Art. 55b. Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia czynu zabronionego niniejszą ustawę stosuje się do obywatela polskiego oraz cudzoziemca w razie popełnienia przestępstw, o których mowa w art. 55 i art. 55a.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2017 r. poz. 681) w art. 6 po ust. 4b dodaje się ust. 4c–4o w brzmieniu:

„4c. Podmioty, o których mowa w ust. 4 i 4b, mogą ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań związanych z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi.

4d. Dotacja na dofinansowanie zadań związanych z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi może obejmować nakłady konieczne na:

- 1) wykonywanie czynności związanych z poszukiwaniem, budową, remontem, przeniesieniem i utrzymaniem grobów i cmentarzy wojennych;
- 2) niezbędne czynności dodatkowe prowadzące do realizacji celów, o których mowa w pkt 1;
- 3) prowadzenie badań naukowych, ekshumacji i badań archeologicznych związanych z grobami i cmentarzami wojennymi.

4e. Dotacja może być udzielona w wysokości do 50% nakładów koniecznych na wykonanie zadań, o których mowa w ust. 4d.

4f. Jeżeli grób lub cmentarz wojenny ma wyjątkową wartość historyczną, w szczególności potwierdzoną objęciem go jedną z form ochrony wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 oraz z 2018 r. poz. 10), dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie zadań, o których mowa w ust. 4d.

4g. Jeżeli z uwagi na stan zachowania grobu lub cmentarza wojennego wymagane jest niezwłoczne podjęcie zadań, o których mowa w ust. 4d, dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych zadań.

4h. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, po zasięgnięciu opinii właściwego miejscowo wojewody, może udzielić dotacji podmiotom, o których mowa w ust. 4 i 4b, na ich wniosek. Wojewoda wyraża opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisma ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w którym zwraca się on o wyrażenie opinii.

4i. Wniosek o udzielenie dotacji zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres wnioskodawcy lub nazwę, siedzibę i adres jednostki organizacyjnej będącej wnioskodawcą;
- 2) określenie organu, u którego wnioskodawca ubiega się o udzielenie dotacji;
- 3) wskazanie rodzaju zadania i wskazanie grobu lub cmentarza wojennego, którego dotyczy wniosek, wraz z danymi adresowymi, o ile dane te można ustalić;
- 4) określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca;
- 5) harmonogram wykonania zadania;
- 6) oświadczenie wnioskodawcy o dysponowaniu zasobami rzeczowymi i kadrowymi zapewniającymi prawidłowe wykonanie zadania;
- 7) kosztorys całkowitych kosztów wykonania zadania.

4j. Dotacji udziela się na podstawie umowy zawartej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z podmiotami, o których mowa w ust. 4 i 4b.

4k. Umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie zadań, które zostaną wykonane w roku złożenia wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku, zawiera:

- 1) określenie zakresu planowanego zadania i terminu jego wykonania;
- 2) wskazanie grobu lub cmentarza wojennego, którego dotyczy umowa;
- 3) określenie wysokości udzielonej dotacji oraz terminu i trybu jej płatności;
- 4) określenie trybu kontroli wykonania umowy;
- 5) określenie sposobu rozliczenia dotacji;
- 6) określenie warunków i sposobu zwrotu niewykorzystanej dotacji albo dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.

4l. Umowa o udzielenie dotacji na dofinansowanie zadań wykonanych w okresie 3 lat poprzedzających rok złożenia wniosku zawiera:

- 1) określenie zakresu wykonanych zadań i terminu ich wykonania;

- 2) wskazanie grobu lub cmentarza wojennego, którego dotyczy umowa;
- 3) określenie wysokości dotacji oraz terminu jej płatności;
- 4) określenie trybu kontroli wykonania umowy;
- 5) określenie sposobu rozliczenia dotacji.

4m. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie nakładów koniecznych na zadania związane z opieką nad grobami i cmentarzami wojennymi, które zostaną wykonane w roku złożenia wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku.

4n. Wniosek o udzielenie dotacji rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego otrzymania. Przy rozpatrywaniu wniosku o udzielenie dotacji nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257 oraz z 2018 r. poz. 149).

4o. Dochodzenie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego należności wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych z tytułu niewykorzystania lub wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem udzielonej dotacji następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2017 r. poz. 972 i 1086) po art. 6a dodaje się art. 6b w brzmieniu:

„Art. 6b. 1. Osobie fizycznej, osobie prawnej i jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej zasłużonym dla idei pamięci narodowej nadaje się medal „Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej”, zwany dalej „medalem”.

2. Medal nadaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z własnej inicjatywy albo na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, organizacji społecznej lub innej jednostki organizacyjnej, zajmujących się upamiętnianiem i opieką nad miejscami pamięci narodowej.

3. Wniosek o nadanie medalu zawiera w szczególności następujące dane podmiotu, którego dotyczy:

- 1) imię, nazwisko, imię ojca, datę i miejsce urodzenia, wykształcenie oraz miejsce zamieszkania osoby fizycznej albo
- 2) nazwę, siedzibę, adres osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej.

4. Podmiot, któremu nadano medal, otrzymuje odznakę medalu oraz legitymację potwierdzającą jego nadanie.

5. Duplikat legitymacji potwierdzającej nadanie medalu wydaje się nieodpłatnie w przypadku jej zniszczenia lub utraty.

6. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o nadanie medalu,
- 2) tryb postępowania w sprawach o nadanie medalu, okoliczności wręczania odznaki medalu oraz legitymacji potwierdzającej nadanie medalu,
- 3) sposób noszenia i przechowywania odznaki medalu,
- 4) tryb i sposób wydawania duplikatu legitymacji potwierdzającej nadanie medalu,
- 5) wzory odznaki medalu oraz legitymacji potwierdzającej nadanie medalu – uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności postępowania w sprawach o nadanie medalu oraz godnego i uroczystego uhonorowania osób oraz jednostek organizacyjnych, którym jest nadawany medal.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. z 2016 r. poz. 1541 oraz z 2017 r. poz. 724 i 933) w art. 16 w ust. 1 po pkt 9a dodaje się pkt 9b w brzmieniu:

„9b) określone w art. 55 i art. 55a ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2016 r. poz. 1575 oraz z 2018 r. poz. 5 i ...);”.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 4 oraz art. 3, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

MARSZAŁEK SEJMU

/ – / Marek Kuchciński